

Begrunnelse for utdeling av Prisen til fremme av ytringsfriheten i psykisk helsevern – 2014

Historien viser at mennesker har blitt, og fortsatt blir, utsatt for krenkende og uverdigg behandling innen psykisk helsevern, hvor også retten til den frie ytring og grunnleggende menneskerettigheter settes til side. «Prisen til fremme av ytringsfriheten innen psykisk helsevern» har til hensikt å rette oppmerksomheten mot, og bidra til å sikre vilkårene for, den frie ytring på et bredt grunnlag. Prisvinneren bør ha pekt på forslag til endringer som kan ivareta en grunnleggende respekt for mennesket, dets integritet og rett til ytring, medbestemmelse og deltakelse i behandlingssamarbeidet. Prisen deles ut til en person, institusjon eller organisasjon som har utmerket seg i den forbindelse. Prisen, på kr. 10 000, ble første gang utdelt i 2002 og deles ut for trettende gang i år.

Årets prisvinner kjemper mot overmedisinering og feilmedisinering i psykiatrien og arbeider for å få mer åpenhet og samarbeid med pårørende.

Engasjementet er dypt personlig, for prisvinnerne har selv mistet sin datter i selvmord. Samtidig som de må leve med sterk sorg, kjemper de en tung kamp mot systemene som sviktet da de skulle hjelpe datteren. I sin kamp bidrar de til å løfte livsnødvendige problemstillinger opp i offentlighetens søkelys. «Vi er verken leger eller psykologer. Vi er bare et vanlig ektepar som har mistet det kjæreste vi har. Vi ønsker rettferdighet for vår datter, og for andre som sliter psykisk og deres pårørende. Kan vi bidra til å redde ett medmenneske fra den samme skjebnen, så er det verdt det» sier prisvinnerne om motivasjonen for å fortsette kampen.

Silje Benedikte Johannesen Øwre ble bare 20 gammel. I løpet av de to siste leveårene fikk hun om lag 15000 doser sterke medisiner. Hun fikk både antidepressiva, psykofarmaka, beroligende medisiner og sovepiller. Hun fikk medisiner som skulle hjelpe mot symptomer på tilstander og sykdommer hun ikke engang hadde og flere av medikamentene har økt fare for selvmord som én av mange bivirkninger. Silje Benedikte døde da hun var på permisjon fra avdelingen hun var innlagt på Akershus Universitetssykehus (Ahus).

Ved å gjennomgå 3000 journalsider, har foreldrene avdekket flere kritikkverdige forhold. Terapi var nærmest fraværende, medisiner var det derimot svært mye av. Fylkeslegen i Oslo og Akershus ga Ahus krass kritikk for flere forhold. I tilsynsrapporten ble det pekt på feildiagnostisering, uforsvarlig medisinering, dårlig evaluering av behandlingen, slurvete journalføring og mangelfull pårørendekontakt. Fylkeslegen konkluderte: *Dette er så alvorlig som det kan bli.* Å gi Silje, som i lang tid hadde vært svært suicidal permisjon, var et klart brudd på forsvarlighetskravet. Ahus beklaget, men var ikke enige i at Siljes død var en direkte følge av feilbehandling. Norsk Pasientskadeerstatning avslo søknad om erstatning, og hevder at selv om det forelå usikkerhet, ble situasjonen etter deres vurdering håndtert innenfor rammen av god medisinsk praksis og i tråd med retningslinjer. Foreldrene valgte deretter å anmelde sykehuset.

Foreldrene har et håp om at deres historie kan være med på å redde andre. De har opprettet en stiftelse og på facebookside skriver de: «Vår lille stiftelse kommer til å fortsette å kjempe for rettferdighet. Rettferdighet for vår datter og rettferdighet for alle som har opplevd eller opplever noe av det samme. "David" har vunnet før, og han vil vinne igjen».

Årets pris tildeles

Silje Benedikte Stiftelse
ved Espen Øwre og Lise Johannesen Øwre.